

Det Millionunderskud, der er dør, betyder saaledes intet for Andelsbanken. Bygningen „Axelborg“ er for Andelsbankens Part opført til Ejendomsskyldværdi 6,1 Millioner, og Forholdet er det, at Bygningen betaler sig.“ Altsaa, Bankinspektøren slog selv fast paa det daværende Tidspunkt, at hans Undersøgelser havde været tilbunds-gaaende, og at han følte sig overbevist om, at man ikke kunde faa Tab paa Mælke-Eksporten. Hvis der nemlig havde været Tvivl til Stede hos Bankinspektør Hald paa dette Punkt, saaledes at Banken kunde blive henvist til at søge en forligsmæssig Ordning, maatte han nødvendigvis have været klar over, at der knyttede sig en meget betydelig Risiko til Engagementet, og han havde da ikke kunnet se bort fra dette. I en senere Skrivelse af 27. November 1925 til Rigsdagsudvalget erkender Bankinspektør Hald ogsaa selv, at det ved en forligsmæssig Ordning paa Forhaand vilde være sandsynligt, at Banken vilde faa Tab paa Engagementet med Mælke-Eksporten. Naar han altsaa mente, at der ikke kunde blive Tab paa Mælke-Eksporten, maatte man efter hans Erklæring gaa ud fra, at Bankinspektøren havde konstateret, at det forretningsmæssige, det bankmæssige, det juridiske Grundlag for Andelsbankens Krav var i Orden. Og at dette var Bankinspektør Halds Opfattelse, maatte ogsaa yderligere bestyrkes gennem hans Udtalelser overfor Rigsdagens Andelsbankudvalg, f. Eks. ved følgende Udtalelse:

„Det har jeg hævdet, for støttede man Mælke-Eksporten, vilde dermed Bankens Tilgodehavende blive godt, og Banken vilde saa være over Vanskelighederne. Det var meningsløst, at Banken skulde have Udseende af, at den var saa og saa daarligt kørende, paa Grund af, at Mejerierne søgte at undslaa sig for deres Forpligtelse til at betale. Derfor maatte Mejerierne holdes fast ved deres Forpligtelse . . .“

Disse Ord turde være ganske klare. Bankinspektør Halds Fremhæven af, at det var Bankens bestemte Opfattelse, at Fællesorganisationen hæftede for Mælke-Eksportens Gæld, maatte, naar han ikke samtidig tog Forbehold for sit Vedkommende, ligeledes bibringe det Indtryk, at han troede paa, at saadan Hæftelse var

til Stede. Med andre Ord, han mente, at Fællesorganisationen var juridisk ansvarlig for Mælke-Eksportens Gæld til Andelsbanken.

Jeg har derfor overfor Bankinspektør Hald anket over, at han ikke har undersøgt Spørgsmaalet til Bunds og klarlagt dette paa rette Tid og Sted, idet jeg navnlig har paapeget den skæbnesvangre Fejl, der er begaaet ved, at Bankinspektøren ikke har fremdraget det i Dommen i Sagen mellem Andelsbanken og Fællesorganisationen omtalte Direktionsprotokollat af 23. Oktober 1919, der lyder saaledes: „Man har store Betænkeligheder overfor det Faktum, at de i Mælke-Eksporten deltagende Mejeriers direkte økonomiske Ansvar er absolut begrænset til den ovennævnte ansvarlige Kapital.“ Her er man altsaa fuldkommen klar over, at Fællesorganisationen ikke hæfter for Mælke-Eksportens Gæld til Banken. Det er Bankdirektionen fuldkommen klar over, thi gennem det paagældende Direktionsprotokollat erkender Banken selv udtrykkelig, at Fællesorganisationen ikke hæfter for Mælke-Eksportens Gæld, og giver derigennem Grundlaget for den afsagte Doms overmaade skarpe Konklusion, at „det paastaaede Krav fra Banken mod Fællesorganisationen (findes) at savne ethvert Grundlag“, og tillige for, at det paalagdes Banken at udrede et saa ekstraordinært højt Beløb i Procesomkostninger som 25 000 Kr. ved Landsretten og 15 000 Kr. ved Højesteret, i alt 40 000 Kr.

Saa fremt det paagældende Protokollat var blevet fremdraget af Bankinspektøren, saaledes som det burde være sket, hvis han var gaaet til Bunds med sine Undersøgelser, vilde megen Strid være undgaaet og et klart Grundlag være tilvejebragt for Tilvejebringelse af en mindelig Overenskomst til Ordning af dette for Banken saa overordentlig vigtige Spørgsmaal. Som Følge af den Uklarhed, der paa Grund af de urigtige Forudsætninger, der i saa Henseende forelaa, gjorde sig gældende, antog hele Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af en mindelig Ordning en saa vanskelig Karakter og blev et saadant Stridens Emne, at det blev nødvendigt, at det afgørende Ord i Sagen maatte siges af Domstolene.